

OLIMPIADA DE CHIMIE
etapa județeană/a municipiului București
17 martie 2018
Clasa a XII-a

Varianta 1

I. Tétel ..... **20 pont**

A. Egy, benzolt és metanolt 2 : 3 mólarányban tartalmazó keverék alsó fűtőértéke 37,45 MJ/kg. Egy mol benzol elégetésével 4,5-ször több hő fejlődik, mint egy mol metanol égésekor, a keletkező víz gázhalmazállapotú. Követelmények:

- a) Számítsa ki az ekvimoláris metanol- benzol keverék alsó fűtőértékét!
 b) Számítsa ki a metanol felső fűtőértékét tudva, hogy a víz standard párolgási entalpiája $\Delta_{\text{vap}} H_{\text{H}_2\text{O}(l)}^0 = 44 \text{ kJ/mol}$.

B. 20⁰ C-on egy $C = 3 \text{ J/K}$ hőkapacitású kaloriméterbe 4 g NaOH-t és 146 mL desztillált vizet ($\rho = 1 \text{ g/mL}$) tesznek. Az oldódás után a kaloriméteres rendszert 20⁰ C-ra hűtik, majd a NaOH oldatot 1 M-os és 20⁰ C-os HCl oldattal ($\rho_s \approx 1 \text{ g/mL}$) semlegesítik. Az összes oldat fajhője $c = 4,18 \text{ J} \cdot \text{g}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$. Tudva, hogy a NaOH moláris oldási entalpiája $\Delta_{\text{diz}} H_{\text{NaOH}(s)}^0 = -41,3 \text{ kJ/mol}$ és egy erős sav semlegesítésekor erős bázissal a semlegesítési entalpia $\Delta_{\text{neutr}} H^0 = -57,25 \text{ kJ/mol}$ de apá formatá, határozza meg:

- a) a NaOH oldásával kapott oldat hőmérsékletét;
 b) a semlegesítés utáni végső oldat hőmérsékletét!

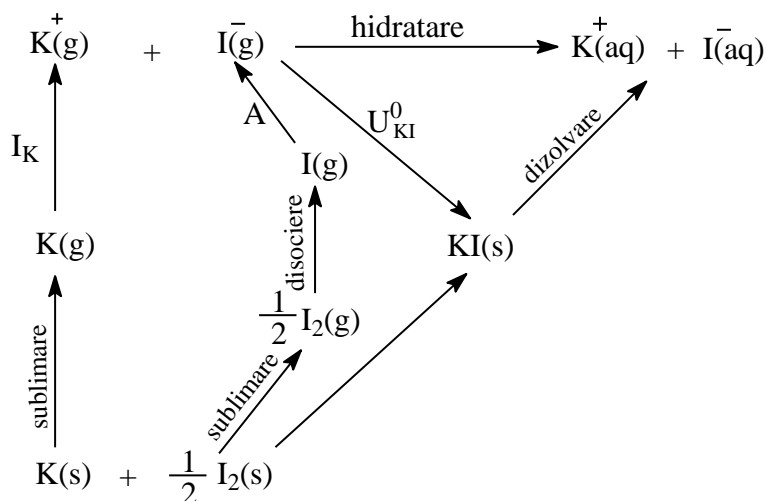
II. Tétel ..... **25 pont**

Ismertek az alábbi táblázat termokémiai adatai:

$\Delta_{\text{subl}} H_{\text{K}(s)}^0$ (kJ/mol)	$\Delta_{\text{subl}} H_{\text{I}_2(s)}^0$ (kJ/mol)	$\Delta_{\text{dis}} H_{\text{I}_2(g)}^0$ (kJ/mol)	$I_{\text{K}(g)}$ (kJ/mol)	$\Delta_{\text{diz}} H_{\text{KI}(s)}^0$ (kJ/mol)	$I_1 \text{ I}(g)$ (kJ/mol)	$\Delta_f H_{\text{KI}(s)}^0$ (kJ/mol)	$\Delta_{\text{hydr}} H_{\text{K}^+(aq)}^0$ (kJ/mol)	$\Delta_{\text{hydr}} H_{\text{I}^-(aq)}^0$ (kJ/mol)
87,8	62,8	152,5	+ 419,2	+ 19,35	1008,4	- 327,9	- 320	- 308

ahol: $\Delta_{\text{subl}} H_{\text{K}(s)}^0$ - a kálium standard szublimációs entalpiája, $\Delta_{\text{subl}} H_{\text{I}_2(s)}^0$ - a jód standard szublimációs entalpiája, $I_{\text{K}(g)}$ - a kálium ionizációs energiája, $I_1 \text{ I}(g)$ - a jód első ionizációs energiája, $\Delta_{\text{diz}} H_{\text{KI}(s)}^0$ - a káliumjodid standard oldási entalpiája, $\Delta_f H_{\text{KI}(s)}^0$ - a káliumjodid standard képződéshője, $\Delta_{\text{hydr}} H_{\text{K}^+(aq)}^0$ és $\Delta_{\text{hydr}} H_{\text{I}^-(aq)}^0$ - a K^+ illetve I^- ionok standard hidratációs entalpiája.

Hasonlóképpen, adottak az alábbi ciklusok:

A) 1 mol KI-ot nagy mennyiségű vízben oldva nagyon híg oldat keletkezik. Felhasználva a fentebbi ciklusokat és a táblázat termokémiai adatait, számítsa ki:

a) a káliumjodid $U_{\text{KI(s)}}^0$ rácsenergiáját (azt az energiát, mely egy mol KI (sz) (kristályos) létrejöttékor szabadul fel, az ellentétes töltésű gázalmazállapotú ionok vonzásának következtében $\text{K}_{(\text{g})}^+ + \text{I}_{(\text{g})}^- \rightarrow \text{K}^+ \text{I}_{(\text{s})}^-$);

b) a jód $A_{\text{I(g)}}$ elektronaffinitását.

B) A jódmolekula kétféleképpen hasítható fel:

Felhasználva a megfelelő termokémiai adatokat:

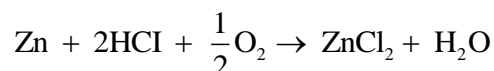
a) Számítsa ki az (1) folyamatot kísérő entalpiaváltozást!

b) Számítsa ki a $\text{I}_{2(\text{s})} + 2\text{e}^- \rightarrow 2\text{I}_{(\text{g})}^-$ folyamatot kísérő entalpiaváltozást!

c) Az (1) és (2)-es hasítással létrejött részecskék egyesülnek. Állapítsa meg, melyik folyamat kedvezményezett termodinamikai szempontból!

III. Tétel ..... **25 pont**

Egy megfelelően nagy tömegű tiszta cinklapot jól oxigénezett ($P_{\text{O}_2} = 1 \text{ atm} = \text{állandó}$), HCl és ZnCl_2 -t tartalmazó oldatba helyeznek. A HCl és ZnCl_2 koncentrációk: $C_{\text{HCl}} = 1 \text{ M}$, valamint $C_{\text{ZnCl}_2} = 1 \text{ M}$, míg az elektrolit hőmérséklete 25°C . A Zn „oldódását” ebben az oldatban a következő egyenlet ábrázolná:

Ismertek a standard redukciós potenciál értékek: $\varepsilon_{\text{Zn}^{2+}/\text{Zn}}^0 = -0,762 \text{ V}$ és $\varepsilon_{\text{O}_2, \text{H}^+/\text{H}_2\text{O}}^0 = 1,229 \text{ V}$.

Követelmények:

a) Állapítsa meg, a Zn „feloldódik”-e az adott oldatban!

b) Ha a Zn „feloldódik” az adott oldatban, számítással határozza meg azt a Zn^{2+} -ion koncentrációt, melynél az oldat térfogatát állandó értéken tartva leáll a spontán folyamat! Magyarázza meg a következtetést, amelyre jutott!

Információ:

Az $\text{ox} + n\text{e}^- \rightarrow \text{red}$ redukciós folyamatra, 25°C -on a redukciós potenciál meghatározására szolgáló Nernst

egyenlet: $\varepsilon_{\text{ox/red}} = \varepsilon_{\text{ox/red}}^0 + \frac{0,059}{n} \lg \frac{[\text{ox}]}{[\text{red}]}$, ahol $[\text{ox}]$ - az oxidált forma koncentrációja, $[\text{red}]$ - a redukált

forma koncentrációja, n – a redox folyamatban résztvevő elektronok száma.

IV. Tétel ..... **30 pont**

Az X anyag bomlási reakciójának egyenlete: $\text{X(g)} \rightarrow 2\text{Y(g)} + 2\text{Z(g)}$

Bomlás közben a rendszerben a (P) össz-nyomás a következőképpen változik:

t (s)	0	200	400	600	800	1200	1600
P (Torr)	300	463,2	596,8	706	795,7	929	1018,3

A hőmérséklet állandó, értéke 298 K . Hasonlóképpen a reaktor térfogata is állandó és a reakciókeverék ideális gázként viselkedik. Követelmények:

a) Ellenőrizze a tényt, miszerint az X anyag bomlási reakciója 1.rendű!

b) Határozza meg a sebességállandó és a felezési idő értékét!

c) Számítsa ki a reakciókeverék nyomását 15 perc elteltével és a reakció végén!

d) Ismerve az aktiválási energia $E_a = 10^4 \text{ J/mol}$ értékét, számítsa ki azt a hőmérséklet értéket, melyen a $800. \text{ s}$ -ben az X anyag eredeti mennyiségének 90%-a reagál!

Informații:

- 1) Az elsőrendű reakciónál: $\ln \frac{C_0(X)}{C_X} = k \cdot t$, ahol $C_0(X)$ - az X reagens kezdeti koncentrációja, C_X - az X reagens koncentrációja t pillanatban, k - a sebességállandó.
- 2) A $t_{1/2}$ felezési idő az az idő, amely alatt a reagens kezdeti koncentrációja a felére csökken.

Adottak:

- atomtömegek: H – 1, C – 12, N – 14, O – 16, Na – 23, K – 39, I – 127, Zn – 65, Cl – 35,5
- moláris térfogat (n.k.): $V_m = 22,4 \text{ dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1}$
- Avogadro- szám: $N_A = 6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$
- egyetemes gázállandó: $R = 0,082 \text{ atm} \cdot \text{dm}^3 \cdot \text{mol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1} = 8,314 \text{ J} \cdot \text{mol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$
- Faraday- állandó: $F = 96485 \text{ C} \cdot \text{mol}^{-1}$
- $1 \text{ atm} = 1,013 \cdot 10^5 \text{ Pa}$

MEGJEGYZÉS: Munkaidő 3 óra.

A tételeket javasolták és összeállították:

prof. Irina Popescu, Colegiul Național „I. L. Caragiale”, Ploiești
prof. Iuliana Costeniuc, Colegiul Național „Grigore Moisil”, București
prof. Vasile Sorohan, Colegiul Național „Costache Negruzzi”, Iași